

Viite

Asia

Vesilakiesitys

Asiasanat VENÄJÄ, YMPÄRISTÖ

Hoitaa UM ITÄ-22

Hoitaa UE MOS

Koordinoi

Tiedoksi

GLO-54; ITÄ-24; ITÄ-25; KPO-03

BER; PIE

KTM; METSÄHALLITUS; METSÄNTUTKIMUSLAITOS; METSÄTEOLLISUUS RY; MMM;

MTK; SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS; VM; YM/KVY

Venäjän federaation hallitus käsittelee metsä- ja vesilakia 19.02. Vesilakiesitystä koskeva julkinen kuulemistilaisuus pidettiin taloudellisen kehityksen ja kaupan ministeriössä 23.01.

Lakiesitys sallii rajoitetun vesien yksityisomistuksen.

Vesihallinto ja lupajärjestelmä uudistetaan. Vastuu vesialueiden taloudellisesta käytöstä annetaan erikoistuneelle valtion laitoksella, joka vastaa "vesipääomasta" ja tekee mm. sopimukset käyttäjien kanssa. Valtion valvonnasta vastaa erillinen hallinto.

Maksut tulevat olemaan verojen sijasta sopimuksiin perustuvia. Kertyvät tulot ohjataan vesiensuojeluun.

Tärkeimpien luonnonvaralakien valmistelu on ollut pitkään vireillä. Metsä-, vesi- ja kaivannaislaki on tarkoitus viedä duumaan käsittelyyn jo tämän kevään aikana. On ilmoitettu, että Venäjän federaation hallitus käsittelee metsä- ja vesilakia 19.02. Vesilakiesitystä koskeva julkinen kuulemistilaisuus pidettiin taloudellisen kehityksen ja kaupan ministeriössä 23.01. Tilaisuudessa toimi puheenjohtajana ministeri **G. Gref** ja mukana oli sekä hallinnon että talouselämän edustajia.

Seuraavassa lakiesitystä tarkastellaan varaministeri **M. Tsikanovin** alustuksen pohjalta, jossa hän otti esille 8 periaatteellista kysymystä.

1. Vesialueiden omistus: Vedet säilyvät edelleen valtaosin federaation omistuksessa. Suljettuja erillisiä vesialueita voivat omistaa maanomistuksen tapaan myös muut omistajaryhmät kuin valtio.
2. Vesialueiden käyttömuotojen määrittelyn yksinkertaistaminen: Käyttömuotoja ovat yleiskäyttö (myös rannan käyttö), suljettu käyttö kuten luonnonsuojelualueet ja armeijan alueet sekä erityinen käyttö, joka tarkoittaa teollisuuden, yhdyskuntien, maatalouden ja energiatalouden sekä muuta taloudellista käyttöä.

3. Käyttöoikeuksien perusta: Tavoitteena on yksinkertaistaa lupajärjestelmä. Pääosin käyttö perustuu sopimukseen. Sopimuksen haltijat voivat keskenään tarvittaessa sopia esim. veden käytön uudesta jaosta. Sopimukset tekee valtion puolesta vesien talouskäytöstä vastaava laitos. Suljettu käyttö perustuu hallintopäätöksiin kuten myös jätevesien laskeminen vesistöön ja kuivatus.
4. Hallinnollisen säätelyn yksinkertaistaminen: Vesistöjen suojavaikykkeet määritellään suoraan vesilaisissa. Päästönormit määritellään hallituksen asetuksilla eikä virastojen päätöksillä kuten nykyisin. Taloustoiminnan vaikutukset veden laatuun eivät saa ylittää ympäristölainsäädännössä määriteltyjä normeja.
5. Vesialueiden hallinto: Hallinto perustuu valuma-alueperiaatteeseen. Laissa määritellään 10 pääaluetta, joita ovat Baltia, Barents-Vienanmeri, Kuban, Länsi-Kaspianmeri, Volga-Kaspianmeri, Ob, Jenisei, Itä-Siperia ja Amur - Tyynivaltameri. Hallinto on federaation hallintoa ja subjektit ovat mukana valuma-alueiden komissioissa.
6. Vesitalouden ekonomia: Sopimuksissa määritelty maksu veden käytöstä perustuu federaation lakiin pohjautuvaan hinnoitteluun. Maksu ei ole vero kuten nykyisin. Vesiensuojeluun käytetään varoja vähintään budjettiin vesien käytöstä kertyvien tulojen suuruinen summa. Tämä periaate mahdollistaa vesiensuojelun rahoituksen merkittävän lisäämisen.
7. Vastuu vesialueiden taloudellisesta käytöstä annetaan erikoistuneelle valtion laitoksella, joka vastaa "vesipääomasta" ja tekee mm. sopimukset käyttäjien kanssa.
8. Valtion suorittamasta valvonnasta vastaa erillinen hallinto.

Kommentti

Uudistuksen kiireellisyyttä korostaa monien suurten vesistöjen huono tila, jota ei ole federaation kehittämisohjelmien avulla pystytty toistaiseksi merkittävästi parantamaan, esim. Volgan valuma-alue. Myös Tsikanov mainitsi jatkuvan vesiensuojelun rahoitusongelman. Uuden lain arvioidaan ratkaisevasti parantavan vesiensuojelun rahoitusta. Ympäristönsuojelun periaatteita korostetaan monissa kohdissa.

Myös muiden kuin valtion omistuksen salliminen on tärkeä periaatekysymys. Käytännössä mahdollisen yksityisen omistuksen merkitys tulee olemaan vähäinen sillä lakiesitys rajaa yksityisomistuksen kohteet alle kilometrin etäisyydelle kylistä tai enintään 1000 m² pinta-alaan. Kuulemistilaisuudessa esitettiin ko. pinta-alan suurentamista.

Suuret veden käyttäjät kuten energiayhtiöt ovat pitäneet vesiveroa yrityksille liian raskaana. Subjektit, jotka ovat saaneet tämän veron tuoton, ovat käyttäneet siitä vain osan vesitalouden ja vesiensuojelun edistämiseen. Finanssiministeriö haluaisi säilyttää vesiveron. Ministeri Gref tukee vahvasti uutta esitystä sopimukseen perustuvista maksuista (Kommersant 27.01).

Monimutkaista hallintoa ja lupajärjestelmää pyritään selkeyttämään. Taloudellisen käytön ja julkisen vallan valvonnan eriyttäminen on tärkeä uudistus mutta nähtäväksi jää, miten samalla onnistuu hallinnon yksinkertaistaminen.

Lakiesitys määrittelee vesistöjen suojavyöhykkeet. Pääperiaate on se, että suuremmille vesistöille suojavyöhyke on leveämpi kuin pienille. Esimerkiksi yli 500 km:n pituisten jokien ja yli 200 ha:n järvien suojavyöhyke on leveydeltään 500 metriä. Suojavyöhykkeellä mm. uudistushakkuut on kielletty mutta kasvatushakkuut ovat mahdollisia. Määrittelyt vastaavat nykyisiä metsänormeissa päätettyjä rajoituksia. Lisäksi määritellään rantavyöhyke (15 - 100 m), jolla voidaan kieltää mm. pitkäaikainen leiriytyminen ja moottoriajoneuvoliikenne. Myös pohjavesialueiden suojelusta annetaan määräyksiä. Lakiesitys menee rantavyöhykkeiden suojelussa hyvin pitkälle yksityiskohtiin.

LIITTEET

-